

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ**

A1.

α)

1 - Σ

2 - Λ

3 - Λ

β) α - 2

β - 1

γ - 2

δ - 1

B1. Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει ότι στη φύση τίποτε δεν γίνεται μάταια, τα πάντα εξυπηρετούν ορισμένη σκοπιμότητα από την οποία και νοηματοδοτούνται. Έτσι, η φύση εφοδιάζει όλα τα όντα με τα απαραίτητα όργανα, για να επιβιώσουν και να πραγματοποιήσουν το σκοπό της ύπαρξης τους, τον προορισμό τους. Η Φύση, λοιπόν, εφοδίασε μόνο τον άνθρωπο από τα αγγελαία ζώα με την ικανότητα του λόγου. Η λέξη έχει διπλή σημασία. Χρησιμοποιείται συχνά για να δηλωθεί αξεχώριστα μεταξύ τους η λογική (Ως ιδιαίτερο γνώρισμα του ανθρώπου και ως διανοητική δραστηριότητα) και συγχρόνως η γλώσσα (Ως σύστημα σημείων και ως συγκεκριμένη έκφραση). Στο συγκεκριμένο χωρίο ο λόγος αντιδιαστέλλεται προς την φωνήν και συνεπώς έχει ενισχυμένη την σημασία της γλώσσας. Άρα, κατά τον Αριστοτέλη ο άνθρωπος που εντάσσεται στο σύνολο των Αγγελαίων ζώων (Έννοια γένους) και η πιο ουσιαστική διαφορά του από τα υπόλοιπα ζώα είναι ότι έχει λογική και ικανότητα ομιλίας (Ειδοποιός διαφορά).

B2. Ο Επίκτητος καλεί τον άνθρωπο να ενδοσκοπήσει, να σκεφτεί την ιδιαιτερότητα, τη μοναδικότητα της ανθρώπινης φύσης. Πιστεύει ότι ένα από τα πλέον ουσιώδη στοιχεία της ανθρώπινης ύπαρξης είναι η προαίρεσις, την οποία θεωρεί ως το κράτιστον, το κυριότερον και το ισχυρότερον στοιχείο του ανθρώπου, καθώς είναι σύμφυτη με την ελευθερία του. Η προαίρεσις σημαίνει την ελεύθερη βούληση, την ελεύθερη στοχαστική επιλογή ενεργειών που συγκρατεί τον ηθικό χαρακτήρα του ανθρώπου. Είναι κυρίως μια κρίση, η έλλογη ικανότητα να επιλέγουμε και να βλέπουμε τα αποτελέσματα των πράξεών μας. Προϋπόθεση για την προαίρεσιν είναι οι διαίρεσις των πραγμάτων σε αυτά που εξαρτώνται από μας (τά ἐφ' ἡμῖν) και σε αυτά που βρίσκονται πέρα από τις δυνάμεις μας (τά ἀπροαίρετα, τά οὐκ ἐφ' ἡμῖν) και είναι αδιάφορα για εμάς και την επίτευξη της ευδαιμονίας. Θεωρεί μετά την προαίρεσιν και το

λόγον άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα του ανθρώπου ότι είναι ιδιότητα του να είναι πολίτης του κόσμου. Ο Επίκτητος δεν εννοεί βέβαια ότι ο άνθρωπος της εποχής του είναι μέλος ενός παγκόσμιου κράτους, αλλά ένα ενιαίο σύνολο που διέπεται από το φυσικό νόμο και την λογικότητα.

Γλωσσικές επιλογές με τις οποίες εκφράζεται είναι το β' ρηματικό πρόσωπο και η προστακτική έγκλιση «σκέψαι, σκόπει», με την οποία δίνει προτρεπτικό, παραινετικό χαρακτήρα και η παρομοίωση, σύμφωνα με την οποία το ανθρώπινο σώμα που αποτελείται κι αυτό από ένα σύνολο (ὅλον) αποτελούμενον από μέρη. Τα μέρη αυτά αν και επιτελούν διαφορετικές μεταξύ τους λειτουργίες αλληλεξαρτώνται και συνεργάζονται. Παρόμοια και ο άνθρωπος αποκτώντας συνείδηση της θέσης του μέσα στον κόσμο οφείλει να ενεργεί συντονίζοντας τις ορέξεις - επιθυμίες του με τον κοσμικό λόγο και ανάγοντας οτιδήποτε επιλέγει και πράττει στο σύνολο (ἀλλ' ὥσπερ ἄν ... ἐπὶ τὸ ὅλον).

B3. 1 - δ

2 - α

3 - 3

4 -β

5 - στ

B4.

α. 1 -ε

2 -δ

3 -ζ

4 -β

5 -α

6 -στ

ΧΙΩΤΗΣ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

β. Την προηγούμενη φορά σου το εξήγησα με σαφήνεια.

Τα χέρια του φαίνονται αδούλευτα, έκανε πάντα γραφική εργασία.

B5. Οι θέσεις του Παπανούτσου ταυτίζονται με τις αντίστοιχες απόψεις του Επίκτητου περί προαίρεσης. Η προαίρεση είναι σημαντική αφού αυτή καθορίζει τις επιλογές μας σε όλες τις κοινωνικές εμφανίσεις. Συνδέει την προαίρεση με την βούληση. Της παρουσιάζει ως έννοιες αλληλένδετες και αλληλοεξαρτώμενες “όπου δεν υπάρχει προαίρεση εκεί ούτε βούληση”. Η προαίρεση χαρακτηρίζει τον άνθρωπο και αποτελεί την ειδοποιό διαφορά από τα άλογα όντα. Αντίστοιχα, όπως παρατηρούμε στο δοθέν απόσπασμα από τις “Διατριβαί” του Επίκτητου κύριο γνώρισμα του ανθρώπου είναι η προαίρεση «Τούτο ἐστὶν οὐδὲν ... προαιρέσεως»

Γ1 Αφού δανειστήκαμε χρήματα, τότε μπορέσαμε να προσελκύσουμε με μεγαλύτερο ημερομίσθιο πεζοναύτες. Η δύναμη των Αθηναίων είναι εξαγοράσιμη παρά η δίκη μας, η δίκη

μας θα κινδύνευε λιγότερο να πάθει αυτό, αν στηρίζεται περισσότερο στην σωματική δύναμη παρά στα χρήματα .

Γ2. Οι Κορίνθιοι υποστηρίζουν πως οι Πελοποννήσιοι θα επικρατήσουν στον πόλεμο εναντίον των Αθηναίων για διάφορους λόγους. Αρχικά, θεωρούν πως υπερέχουν σε στρατιώτες και σε πολεμική εμπειρία. Εκτελούν όλες τις διαταγές, δίχως εξαίρεση και το ναυτικό πρόκειται να το εξοπλίσουν, διαθέτοντας ο καθένας μέρος της προσωπικής του περιουσίας, αλλά και επενδύοντας χρήματα που βρίσκονται στους Δελφούς και στην Ολυμπία. Τέλος, πιστεύουν πως συνάπτοντάς κάποιο δάνειο έχουν τη δυνατότητα να προσελκύσουν ναύτες μισθοφόρους (πεζοναύτες).

Γ3

α. Ἐγὼ δέ καί νῦν ἀδικουμένους τούς πολέμους ἐγείρω.

β.

- ἀμύναι
- κατάθου
- ἐπικρατήσον
- πρόσχες
- πρότερον

Γ4

α. ἔχοντες: Τροπική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος ημεῖς ἐπικρατήσαι: τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση εἰκός (ην) πλήθει: δοτική της αναφοράς στο πρὸς ἑαυτὸν πρῶτον μισθῶ: δοτική του οργάνου ναυβάτας: αντικείμενο στο υπολαβεῖν ἢ οἰκεία: β' ὅρος σύγκρισης, κατηγορούμενο στο δύναμις

β. Οἱ Κορίνθιοι ἔλεγον σφᾶςδὲ τότε καί ἀδικουμένους τὸν πόλεμον ἐγείρειν.